

LA VETILLADA.

SETMANARI POPULAR.

DISCURS

Sobre la importancia de las ciencias naturales y experimentals pera combatir la impietat.

(Continuació.)

Quan s' estudian ab séria atenció aquestas ciencias, res nos ensenyan mes que á descubrir á cada pas en la naturalesa la infinita Providencia de Deu. Tots los sers dotats de vida la predicen en son organisme. La circumstancia de que á cap òrgano l' hi falta ni la mes insignificant partícula necessaria pera cumplir son objecte ó fi á que 'l ha destinat, nos anuncia á cada instant la Providencia divina. Aixís com també nos l' anuncia 'l cuydado ab que cada òrgano se troba protegit per medis; enginyosos é intencionals, de las causas pue 'l podrian danyar. No 'ns parém sinó lleugerament en l' estudi d' alguns òrganos. D' entre ells, es sens dupte 'l mes delicat lo cervell: aquest òrgano, que presideix á tots los actes de la vida, y qual ferida, encara que leve, podria portar fatals trastorns en tot l' organisme, está com assegurat en fort castell, quals inacessibles parets ne son formadas per los duríssims ossos de la testa, y com si aquestas no abastessin, las tres membranas, *dura mare*, la *aragnoydes* y la *pia mare* s' encarregan de sa especial defensa; ab una circumstancia que, per mes que sia minuciosa, es tan interessant que mereix fixar nostra atenció; y es, que aquestas membranas se van fent gradualment mes suaus y mes delicadas á mesura que 's van acostant al cervell, fins á arribar la *pia mare* á tanta suavitat que tot just se distingeix de la del cervell, lograntse ab aixó que aquest centro, al mateix temps que es fortament protegit, no 'l poden danyar la excesiva duresa de las parets y membranas protectoras.

Si del cervell passém al ull ¿que no deurém

admirar en éll? Si 'ns fixém primerament en lo globo del ull, se presentan á nostra admiració las delicadas membranas que 'l constituheixen y 'ls líquits qu' ellas enclouhen, dotats uns y altres de la densitat de la transparencia ú opacitat necessarias pera las funcions que te d' exercir l' ull en ia visió: ja deurém admirar la estremada sensibilitat de la *retina* y *nervi óptich*, pera que las diminutas vibracions del éter, fluit sumament sutil, pugan impresionarlas; ja admirarém la providencial forma del *iris* y del *crístalli*, que obrant en acertada combinació ab la córnea transparent y 'ls humors *aqueo* y *vitreo*, concorren admirablement á formar del ull un òrgano ó instrument óptich perfectament acromátich. Si del globo del ull passém á las parts anexas no trobarém en ellas menos motius d' admiració. Las parts mes insignificants á primera vista, responen totas á un fi determinat. Las ceyas, en primer lloch, posantse en combinació ab los archs superciliars, impideixen que 'l abundant suor del front arribi al ull y 'l perjudiqui; los párpados ab sos moviments prestan momentáneo descans al ull pera evitar sa fatiga, las pestanyas unidas al caire dels párpados, concorren ab aquestos á lliurar al ull de la acció de la pols y dels insectes, las llágrimas mullánt la *conjuntiva* y la *córnea* anulan son fregament, impeding los efectes que aquest podria causar en la delicada córnea; y pera impedir la desagradable impresió que resultaría, si las llágrimas se derramessin pe 'ls costats del párpado inferior, s' encarrega 'l canal llagrimon de conduhirlas á las fossas nassals aixís que han cumplert son objecte: las mateixas lleganyas desempenyan també un cárrech determinat, impeding igualment per sa especial textura que las llágrimas se derramin per la cara.

¿No podriam presentar á vostra consideració altres mil y mil exemples, en los quals vos seria

fácil veurer també lo noble fí que tan los órganos mes perfectes com las parts mes insignificants compleixen admirablement? Podriam presentarvos las articulacions movibles dels ossos per medi de cartílagos, pera evitar lo fregament d' un os contra 'l altre, com no reben los budells cap sustancia alimenticia fins que sia convertida en *quimo* en lo *estómag*; l' esmalt que forma la part externa de la corona de las dents, impedit per sa gran duresa que 's gastin, sa diversa forma plana, tuberculosa, deprimida ó erissada de puntas cónicas segons lo règimen alimentici dels animals, etc. etc. ¿No 'ns conduheix tot lo que acabo de presentar á vostra consideració, á regoneixer una sabiduría infinita que ha ordenat totas las cosas conforme á un fí? ¿No 'ns porta á admirar y agrahir nna ma poderosa benévola y providencial? ¿No 'ns mou á esclamar ab lo Llibre de la Sabiduria: «Tua autem Pater gubernat Providentia?»

La breu mirada que acabém de donar á las ciencias naturals, bastará pera convénçreus de que son utilíssimas pera sortir á la defensa de la fé. Ellas nos demostren la existencia d' un Deu, d' un Deu Criador en lo temps, confirmant ab sos datos la relació circunstanciada que de la Creació nos fá Moisés en lo Génesis. Ellas nos presentan al home com rey de la creació, mos ensenyan que la gran familia humana no forma mes que un sol género y especie única, que tots sos indivíduos per lo tan son oriundos d' un mateix pare, qual pare, segons nos ensenya la fé, ha sigut Adam; que no existeix per consegüent un parentiu entre l' home y 'ls demés animals, ni es oriundo ni germá del simi; com pretenen alguns somiadors. Ellas mos donan á coneixer á Deu com un Ser infinitament sabi, com un Pare bondadós y benéfich que ab sa Providencia procura y ordena totas las cosas pera 'l bé de sas criaturás, y en especial procura y vigila per lo bé de sa prèdilecta criatura: l' home.

No ignorém que la Teología, eixa ciencia sagrada nos ensenya y demostra totas aquestas veritats, però sabém també que no es la Teología una ciencia que s' inspire en l' orgull, no es una senyora desdenyosa que vulla despreciar los obsequis de las demés que la serveixen: molt al contrari. Perfecta concixedora de sa elevada dignitat, sab bé que aquestos serveys no fan mes que honrarla. Sab la Teología que aquestos serveys en tots temps l' hi han sigut útils, y que en la actualitat l' hi son necessaris. Necessaris l' hi son, ja que sa elevada dignitat, son brillant es-

plendor confon y ofusca als que s' han acostumat á no voler ovirar sinó per medi de la debilitat de la rahó.

Donchs bé: habentse aquestos extraviat, ¿com ho farà pera portarlos al recte camí? ¿Se presentará ella de front? Si aixís ho fa se burlarán de sas armas, y responderán á sos arguments ab sarcástica rialla. En tal cas la Teología, si vol iluminar y conduhir á bon camí aquellas inteligencias extraviadas, li es d' absoluta necessitat comensar á prepararlas encubrint la sua dignitat y brillantó, valentse dels serveys que l' hi prestan las ciencias naturals.

Tal ha sigut la conducta que en tots temps y ocasions ha observat la Iglesia, conducta que aprengué de son Diví Fundador, y també dels sants Apóstols. En efecte; Jesucrist al predicar sa doctrina celestial, ho fá valentse moltes vegadas de parábolas. L' Apostol Sant Pau, al dirigir-se als sabis del Areopago, comensa á persuadirlos predicantlos al Deu incógnit. Los Sants Pares están tots acordes en predicar la necessitat de las ciencias profanas. Sant Clement d' Alexandria, en sos «Estromas» aixís mos parla:— «Una ciencia extensa y variada recomana al que exposa los grans dogmas de la Fé en l' ánimo de sos oyents, inspira admiració á sos deixeples y los atrau á la veritat.»—«Algunas personas, (diu en altre lloch) que tenen alta opinió de sas disposicions, no volen aplicarse á la Filosofia ó á la dialéctica, ni tan sols á la Filosofia natural, y desitjan possehir la fé sola y sens adorno, lo qual es tan rahonable com si s' esperés cullir raims d' una vinya que s' hagués deixat sens cultivar..... Debém mirar com á mes ben preparat á aquell que converteix cada cosa en profit de la veritat, al que recull tot lo que la Geometria, la Física, la Gramática y la mateixa Filosofia poden enclourer de útil pera la defensa de la fé; mes lo campeó que no s' ha instruhit ab cuydado, será certament despreciat.»

No podia ser lo Sant mes explícit, sobre la necessitat de las ciencias naturals. Lo gran Sant Basili estava tan persuadit de lo que convenia l' estudi de las ciencias, que 's dedicá á ellas ab gran empenyo, procurant atresorar d' ellas gran acópia, pera consagrarlas aixís en defensa de la Fé. Oygám lo que d' éll mos diu Sant Gregori Niseno:—«Molts n' hi ha que ofereixen la sua ciencia profana en homenatge á la Iglesia, tal era entre ells lo gran Basili, que habentse apoderat de las despullas d' Egipte en sa joventut y consagrantlas á Deu, adorná ab ellas lo tabernáculo de la Iglesia.»

(Conclourá.)

CÀNTICH À DEU.

Los exércits del cel vos glorifican
 ¡O Deu meu! y ab potenta veu publican
 Vostre gloria sens mida y sens igual;
 Las montanyas, los rius y las boscurias,
 Los abismes del mar y las planurias
 Á Vos álsan un himne perennal.

¿Y sols jo callaré?...ple de gaubansa
 Vull entonar un càntich de lloansa
 Á Vos, mon Deu, mon pare, mon Senyor:
 Si ma llengua raquíica, abatuda
 Devant de vostre gloria resta muda,
 Vos mostraré ab sospirs lo meu amor.

Encara que pogués ab viu damera
 Del sol en la vivífica foguera
 Mullar á pler mon tremolós pinzell;
 Per traçar un bosqueig de vostra essencia
 Fora poca, Deu meu, la gran potencia
 De las tintas de llum del astre bell.

Dels arcàngels mes purs l' accent dolcíssim
 Es pobre per donarvos, Deu puríssim,
 La gloria y la llahor que mereixeu:
 ¿Qué farà, donchs, la pobre lira mia?
 ¿Hont anirá á cercar dolça armonia;
 Si ab pena pot alsar sa trista veu?

Si la volta estrellada de nit miro,
 Un aixám lluminós que corra oviro
 Vers al ocás, com d' or lluenta pols:
 ¿Qui senyala las òrbitas certeras
 D' aquestos mons? ¿qui empeny eixas esferas?..
 Vostre bras ¡oh Senyor! las mou tan sols.

Tot es vostre ¡gran Deu! lo cel, la terra,
 La planura del mar, la excelsa serra,
 Los astres que recorren l' ample espay;
 Per Vos tot se sosté, per Vos te vida
 Lo sér mortal qual duració te mida,
 Lo sér qu' es esperit y no mor may.

Vos heu fet que la terra riallera
 Se vestís d' enramada primavera
 Y 'ns ofrís l' espectacle mes plasant;
 Vos alsáu fins als núvols las montanyas
 Y encenéu en lo fons de sas entranyas,
 Quant vos plau, lo volcá de foch ardent.

Á las flors regaláu fresca rosada
 Cada jorn, y ab la pluja desitjada

Feu que s' omplin de fruyts los fértils plans;
 Per Vos en l' alta selva las fonts brollan
 Y corren los terrents que 'ls prats sadollan
 Ab aigüas cristallinas, refrescants.

Á vostre veu esclata la tempesta,
 S' encén del llamp ardent la llum feresta,
 Ressona 'l tró en los núvols y en las valls;
 Á vostre imperi 's calman las onadas
 Del mar esferehit, y en las aubadas
 De grana y d' or se pintan sos cristalls.

Per Vos l' esprit del home 's regositja,
 Coneix, y vol, y tem ó be desitja,
 Y troba ja en la terra bell conhort;
 Per Vos sent la esperansa benehida,
 Y á Vos déu l' immortal alé de vida
 Que 'l lliura del sepulcre y de la mort.

Aixís lo cel publica vostre gloria
 Y 'l mágich firmament nos fa memoria
 De que tot obra fou de vostres mans;
 Y en tot pot veurer l' home ab clars indicis
 Brillants provas d' amor, nous beneficis
 Que Vos li heu dispensat, oh Rey dels sants.

Per ço 'l meu cor ¡gran Deu! ab ansia tendra,
 Encara que 's confessa pols y cendra,
 Vos vol mostrar etern agrahiment:
 Vos, que sou mon consol y ma esperansa,
 No escolteu ab menyspreu la humil llohansa
 Que mon plectre vos canta reverent,

Y quant, cenyit lo front ab llum de gloria,
 Del mon mesquí obtinguda ensemps victoria,
 Contempli vostra santa Magestat,
 Feu que ab cànts mes potents pugui alabarvos
 Per segles infinits, y tributarvos
 Llahors sens fi en la hermosa eternitat.

Joaquim Fabrellas y Agusti.

MEMORIAS D' UN ESTUDIANT.

XI.

Al menos si aquells ápats tan raquíichs los
 haguessem pogut fer ab tranquilitat, ja que no
 podiam satisfacer l' appetit harian servit pera do-
 narnos un moment de descans. Pero l' amo, que
 mentres dinabam s' estava á la botiga llegint 'l
 diari, nos alsaba de tan en tan un crit de *quien*
vive que 'ns tenia continuament alarmats. — ¡Ala

noys no dormím, que s' han de portá aquets dos taulons á la feyna, que s' ha de bullir cola, que s' ha de passar guix, que...— totas las feynas venian justament en aquella hora. Per depressa que anessem en lo dinar, (que sempre hi anabam perquè no hi havia ab que entretenirnos,) al baixar l' escala habiam de sentirnos que eram uns ganduls y que no serviam sinó pera menjar y jáurer.

Per lo demés, jo veyá que anaban passant dias y dias y no aprenia d' altre cosa que de tra-ginar d' assí y d' allá pots y ollas, ó tot lo mes donar alguna capa de blanch en un pany de pa-ret. Coneixia també que 'm havia tocat en sort un amo poch destre en la materia, perquè si be abassagaba molta cosa ab los seus treballs y s' emprenia moltes obras, n' obstant tot eran feynas grosseras y donadas á preu fet, hont no hi podia lluhir altre dibuix que quatre motlluras, camps de color y moltes ratllas. Se distingia particularment en pintar menjadors; allí 'l seu pinzell s' explayaba pintant aquella mena de paisatjes *clássichs* que tan abundan en los pisos escafits y baratets de Barcelona: ratllas blavas y blancas, que senyalan mar, molts barcos, aucells mes grossos que 'ls homes y homes mes grossos que las casas, arbres verts, grochs, blaus, ja may classificats per cap botánich, en fi, perspectives originals, atrevidas, fantásticas, que mostran al espectador una naturalesa fora del mon en que vivím. Jo era certament profá, mes coneixia que alló no era la pintura. Un dia havia acabat de pintar una sala, y comparegué 'l duenyo del pis, mentres estabam emblanquint la del costat: —¿y donchs que feu ara? nos digué aquell senyor— ¿Que han de fer, respongué tan fresch mon amo, avans que jo lo pinti ells ho han de emblanquinar.— Mes valdria que ho fes al revés, contestá 'l senyor, val mes que primé ho pinti y després que ho emblanquinin: perquè pera fer los guinyapos que m' acaba de pintar en aquesta sala no 's necessitan tantas preparacions y mes m' estimo 'ls mestres de casas: bagi á enganyar ab un altre.— Y s' armá llavorstal palestra entre 'l pintor y 'l duenyo de la casa, que de segur hauria parat á cop de punys, sí no hagués sigut la intervenció de dos ó tres vehins que vingueren á posarhi la pau, y acabaren la qüestió decidint que, puix estava ja compromés, lo pintor debia acabar la pintura, cobrant l' import, de las dos salas; y 'l duenyo quedaba ab lo dret de ferlas emblanquinar quan fossen pintadas. Mes lo meu amo se picá del honor, y doná ordre

de desambarrassar immediatament aquell fatal pis, contentantse ab cobrar la obra comensada.

Aquell percans me feu obrir mes los ulls, y 'm tirá á perdre las esperansas que hauria pogut tenir de aprendrer de pintura. Per altra part tot contribuía á ferme repulsiu aquell aprenentatge. Lo mal tractament que 'm donaban, la mala vida que 'm feyan, aquells ayres repugnants de irreligiositat y de burla que á cada pas m' ofenian, la falta de interés, d' expansió, de carinyo, puig no veyá may entorn meu una mirada que 's dolgués del meu cansansi ó dels meus sufriments, ans al contrari; malas caras per tot, renys y desprecis que acababan de ferme mes amarg que 'l fel lo trist pa que ab tan dur treball me guanyaba; tot aquest conjunt de mal escaygadas circunstancias me movian á reflexionar sobre las conseqüencias del mal pas que havia donat, y m' inclinaban á pendre una nova y séria determinació. ¡Quantas vegadas, aborrit per lo treball y la miseria d' aquella vida, vaig añorar á semblansa del fill pródich, las tranquilas fahenas, l' honest aconduhiment que gosaban los mossos en la casa de mos pares! Fill afortunat que havia sigut de una familia bona y cristiana, lo desamparo y seque-dat en que vivia se feyan á mon cor insoportables. ¡Quina desgracia pe 'l cor del home no apreciar lo valor de las cosas sinó quan son perdudas!

En las festas á la tarde 'm solia quedar sol á guardar la botiga: era l' únich rato de la setmana que jo esperaba ab afició, perquè podia entregarme ab sossego á aquest indefinible plaher de la tristesa que tancan los recorts de millors temps. Mentres mos ulls s' esbargian vagament pel carrer, sens fixarse en la gent que tota mudada y ab animada conversa anaba passant per devant meu, la meva imaginació no 's sabia mourer dels carrers y plassa de mon poble y la casa de mos pares, testimoni dels meus jochs placenters y de las mias travessuras. Recordaba l' alegre só d' aquellas campanas que senyalaban la festa de demá, y arribant lo sant diumenje, que fins ab la nova claror del finestró jo ho coneixia, sentia la veu dolsa de la mare que 'm cri-daba per la missa matinal, deixantme al costat del llit ben arretgladeta la camisa y la roba de las festas. Cada jorn tenia llavors son color propi, cada festa senyalada las suas hermosas tradicions. ¡Quina vida tan freda y monótona havia vingut á interrompre aquella preciosa cadena de dias ditxosos passats en la amable germanó entre companys volguts y en lo seno amorós de la fa-

milia! ¡Ab quina recansa no recordaba jo llavoras fins aquelles menudencias mes insignificants en que antes no 'm fixaba: me trasladaba ab la imaginació junt á la llar plasenta, y prenia part en las alegres vetlladas hont hi sentia la veu dels pares y de tots los amichs de la casa, las rondallas y dítxos del avi, las disputas dels germans, y la gatsara bulliciosa que anima la conversa y omplena 'l cor d' una saludable alegria. ¡Quin contrast pera mi tan sensible quan me deixondia de la encisadora contemplació de mos recorts, y 'm trobaba de sopte en la dura realitat de mon present, quan recordaba la abundó de la taula de ma casa, aquellas cambras espayosas, ayrejadas, hont semblaba regnari la salut que rebatia per sos finestrals l' ayre sá de las montanyas, y sobre tot los tendres cuydados de una mare, als quals no iguala cap altre amor en la terra; y comparaba la dolsor d' eixos objectes ab la escatimada vianda que 'ns donaban, lo mesquí recuartet hont malament dormiam, respirant un ayre corromput per estranyas fators, y mes á mes aquell continuo rancor y despreci ab que 'm tractaban, sens consideració á la mia tendra etat, sens una paraula de bon afecte que hauria pogut encoratjarme á soportar lo treball é infundirme esperansa. Acababan de passar las alegres diadas de Nadal; l' any nou, los Reys, tota una toya de festas, avans pera mi tan falagueras y senyaladas, ¡quina alegria!.. Y totas aquestas festivitats passaren pera mi sens deixar en mon cor son rastre consolador. Los dias s' habian anat succehint l' un al altre ab la rutinaria uniformitat d' un treball repugnant, ab lo mateix color; las setmanas transcorrian pesadas ab trista monotonia, semblants á aquell cel de plom que no deixa veurer ni sol ni estrellas.—No, no, ¡aquesta vida tan trista no es pera mi, diguí un jorn en que 'ls recorts habian alsat un poderós estímulo en mon cor; y resolguí de totas maneras tornar á casa de mos pares.

Un matí l' amo s' habia alsat per la mala espona, y no sabent ab qui esbravarse las enprengué contra mi renegant y tirantme fástis y penjaments de tota mena. Alló 'm comensá á pujar la mosca al nas.

Me maná que 'm carregués un caballet y una olla de pintura, y així ho vaig fer, mes al passar la porta girantme tot d' un cop vaig trencar un vidre. L' amo 'm pegá llavors tal bofetada, que no la puch comparar sinó ab las que en altre temps me daba 'l mestre. Com la mesura estava ja massa plena, no era jo duenyo de mi per soportar semblant afront. Enarbolat per la indignació tiro furient lo caballet al mitj del carrer y rebato per terra l' olla de color, que 's feu mil trossos deixant tot l' empedrat pintat de negre. Naturalment que l' hauria passada mal si 'l pintor m' hagués pogut arreplegar, mes volgué sa mala sort, que ensopegués ab los testos al pegar l' embestida, y caygué tan llarg com era, á pochos passos del portal. Si vaig apretar una bona correguda no cal pas dirho: mes que tot m' esti-

mulaban á correr los crits d' *agafeulo!* que donaba aquell home desesperat: mes al arribar á la primera cantonada, 'm giro, y veig que tota la gent del carré estava esclafant grossas riallas y dirigint la vista á casa 'l pintó. L' espectacle no era per menos: lo pobre habia quedat tot fet un negre, al cáurer justament sobre la bassarada de color. Los vehints en lloch d' embestirme celebraban aquell percans com una travessura enginyosa, com una broma d' aquellas que encara que pesadas, tan be s' assentan al gust popular. Lo que son las circunstancias: l' altre dia 'm empaytaren sense motiu. Veyentme donchs lliure de perill vaig seguir la marxa ab tota calma, y al girarme per darrera vegada, encara tremolaban contra mi amenassadoras las enmascaradas mans del pintor, en mitj d' una rialla general.

Aquell desenllás tan singular semblaba que habia de posarme de bon humor, mes ja no sé perquè no fou aixís. Ja feya dias que espermentaba en mon interior una inquietut extraordinaria, me fixaba cada dia mes en la mia passada falta, y com n' habia palpat amargament las conseqüencias, desitjaba á tota costa repararla. Sentia vivament que jo no estava en mon centro. Jo volia tornarhi, volia tornar á casa de mos pares, en que fos á costa d' humiliacions que per ben merecudas las miraba. La benhaurada flam del penediment habia entrat de ple dintre mon cor.

Casi insensiblement vaig trobar que mos passos m' habian conduhit al palau ahont servia mon fidel company. Al obrir la porta de sa cambra vaig quedar esglayat. Un home ab lo cap baix, que apoyaba 'm trista actitud ab un bras recolat sobre la taula, aparesqué sentat devant meu, ab lo silenci d' una estatua. ¡Era 'l meu pare!

(*Seguirá.*)

ALS VALENTS DEFENSORS de Nostra Ciutat en lo Setí de 1809.

Girona la inmortal vostra memoria
Entusiasta celebra y orgullosa
Ja qu' ab la vostra sanch tan generosa
Un nom li conquistáreu en la Historia

Y mentres mon hi haurá vostra victoria
Sobre l' host del nou Cessar poderosa
Entre altres mil será la mes preciosa
Que ostentará l' escut de nostra gloria.

Y, tu, noble ciutat, guarda y venera
Lo lema qu' aquells braus sempre escrigueren
De nostra Independencia en la bandera.

Als fills que haurán guardat sa fé sincera
L' amor á *Deu* y *Patria* hont nasqueren
May tindrà per esclaus nació estrangera,

Joseph Simon y Jubany.

Crónica General.

Acabem de passar la setmana de las firas y festas. Com es ja costum, molts s' han plangut de que no fossen tan animadas com altres temps, mes debém cefessar que aquesta es la mateixa observació de cada any, y sempre trobem millors las passadas, segons alló de Jordi Manrich: «como á nuestro parecer, —cualquiera tiempo pasado— fué mejor.» No neguém que de molt temps ha no presentan nostras firas aquell atractiu y animació que avans s' hi trobava, lo qual no debém estranyar atesa la facilitat de comunicacions que cada dia vo augmentant, la poca iniciativa per part de nostras corporacions, y la falta de alicient que hi troban los forasters, en un temps en que tan s' exagera l' afició á novetats y cosas extraordinarias.

N' obstant, debém estar contents de que la part principal de nostras bonas tradicions no desmeresqui, y en aquet punt podem afirmar que la religiositat y la devoció envers nostre gloriós martir y Patró Sant Narcís, se manifesta tots los anys viva y sensera en lo cor dels Gironins. Com sempre ha estat numerosa la concurrència de devots que durant aquestos dias han visitat lo sepulcre de nostre Sant Patró, y las funcions religiosas han estat sempre honradas ab una respetuosa assistència.

Lo dia de Sant Narcís celebrá de Pontifical en lo solemne Ofici nostre Il·lm. Prelat, assistit per quatre Senyors Capitulars: la capella de la Catedral cantá una preciosa Missa, y 'l numerós públich, que assistí á tan solemne ceremonia ab religiós reculliment, tingué lloch al mateix temps, d' admirar la riquesa del nou tern que lluhian los sagrats Ministres. Acabat l' Ofici, tot lo Clero Catedral presidit per lo Il·lm. Prelat. ab capa y mitra, aná á visitar lo cos sagrat del gloriós Martí, lo qual continuá vejentse honrat durant tot lo dia per una devota y nombrosa concurrència.

Lo dimars tingué lloch en lo Teatro la solemne repartició de premis als poetas llorejats, assistint una regular concurrència. Obrí la sessió lo Sr. President D. Emili Grahit qui llegí un ben pensat discurs sobre la influencia de las lletres en la cultura dels pobles que fou molt aplaudit. Seguidament llegí lo Sr. Secretari D. Pere de Pallol sa correcta Memoria, terminada la qual se obriren los plechs que contenian los noms dels autors premiats que foren lo Sr. Huguet y Companyá per la poesia titulada *Gibraltar*, que llegí

ell mateix, interromput varias vegadas per los aplausos del públich, guanyá lo premi del Sr. Gobernador de la Provincia. Lo accesit á aqueix premi lo obtingué D. Joseph Peris y Pasqual, Pbre. de Valencia per la oda anomenada *La conquista de Granada por los Reyes Católicos*. D. Enrich C. Girbal obtingué lo accesit á la medalla del Exsm. Ayuntamiento per sa memoria titulada *El Sitio de Gerona en 1684*. Lo premi d' un objecte artistich lo guanyá D. Romualt Alvarez Espino, catedratic del Institut de Cadiz; lo primer accesit D. Agustí Gutierrez Diaz, Director del Institut de Santander, y lo segon nostre amic y co'-laborador D. Artur Masriera per sa poesia. *La Font de la bellesa*. Lo premi á la poesia lírica lo obtingué D. Francesch Ubach y Vinyeta per sa composició *Amor sens fi* y los accessits la Sra. Dolors Moncerdá y los Srs. Iranzo y Simon, Ribot y Serra, y lo ja citat Masriera, tots los quals foren aplaudits. Terminá l' acte ab lo discurs del Sr. Vice-president Espona. Amenisá lo acte la banda de S. Quintin tocant escullidas pessas. Lo escenari ocupat per la Junta y jurat ab las demás personas especialment invitadas estaba adornat ab sensillesa y bon gust descollanthi los medallons endolats ab los noms dels patricis notables morts desde la celebració del últim Certámen. Terminém aqueixas ratllas felicitant als autors llorejats y desitjant creixi cada dia mes lo número dels concurrents á las pacíficas lluytas del saber.

La «Associació pera 'l foment de las Bellas Arts» inaugurá la sua Exposició artística, la qual si be adoleix com tots los anys del poch concurs per part dels artistas, ofereix n' obstant un recreatiu alicient al aficionats á la pintura, per la notable bellesa d' alguns paisatjes exposats, género que ja 's pot dir casi exclusiu en aquest concurs. En ell poden admirarse los veritables colors que 'l Sr. Vayreda arranca á la naturalesa, la realitat ben estudiada del Sr. Amell, los preciosos celatjes dels Srs. Urgell y Urgellés, la delicada execució de paisatge del Sr. Arzave, y recomanables treballs dels Srs. Llimona, Talarn, Juliana, y altres, sens olvidar á á nostres laboriosos y aventajats compatricis los Srs Girbal, Garcia y Padrosa, los quals nos donan cada dia satisfactoria proba de son notable progrés en lo dificil art de la pintura.

Digne es també de mencionarse la exposició d' aucells instalada en los solars del «Centro Recreatiu», la que, si be per ser lo primer any de sa inauguració no ha pogut oferir una gran varietat, no obstant ha sigut un bonich precedent pera que en los anys consecutius puga ser una Exposició ornitológica ab tota forma.

Segons nos manifestá lo Sr. Fita, hi ha 'l projecte de traslladar aquesta exposició junt ab la de plantas, al temps de primavera, y creyém acertat y digne de ser secundat son pensament.

En lo Convent de las Sras. Escolapias s' ha pogut visitar durant aquestos dias una Exposició de labors. La rica varietat de objectes que en ella cridan la atenció, mereixeria per cert una ressenya mes extensa de la que 'ns permet avuy l' espay de que disposém. Sols podem dir que apesar de ser nosaltres profans en la materia, admirárem allí en tot, lo bon gust, y una perfecció que mes no pot exigir-se en aquesta classe de treballs. Sobresurten d' un modo notable preciosos medallons brodats al realce en tobollas llansols y altres objectes, ab una finesa d' execució inmillorable, coixins brodats en seda ab esquisida elegancia, hermosas pámpilas capsas y varios treballs ab artístichs dibuixos en paper brístol, una escullida varietat de puntas y bellíssims quadros treballats ab seda y en litografía y altres de bonich dibuix y delicada pintura.

Felicitém corralment á las Religiosas Escolapias per la sua preciosa Exposició de labors, en la qual sas aplicadas deixebles honran tan dignament á las Mestras.

—Lo dia 3 del present fou celebrat en la Santa Iglesia Catedral de Barcelona lo 605 aniversari de la mort del Rey D. Jaume 'l Conquistador. Se cantá una Missa de Requiem ab cant pla, oficiant lo M. Il·ltre. Sr. Degá.

—Se tracta de constituhir en Barcelona una associació católica hispano-africana pera 'l foment dels interessos religiosos y morals dels espanyols residents en Oran. Per aquest objecte, segons llegim en nostre estimat cólega 'l *Correo Catalan* tingué lloch en lo Palau episcopal d' aquella ciutat una reunió de personas notables, presidida per lo M. I. Sr. Vicari General de la Diócesis, habentse procedit ja al nomenament d' una Junta pera realisar lo projecte. Celebrarém moltíssim que una obra tan piadosa y humanitaria obtinga l' exit mes satisfactori.

—Segons escrihuen á un colega de nostra capital, ben prompte van á comensar los treballs pera la construcció del ferrocarril desde Mer á Olot. Tenim motius pera duptar de que aquesta obra 's realisi tan aviat com se suposa y fora de desitjar.

—Per fi ha quedat constituhida definitivament la «Academia de la llengua catalana» componentse dels individuos següents:

Don Marian Aguiló y Fuster, don Miguel Victoriá Amer, don Antoni Aulestia y Pijoan, don Victor Balaguer, don Andreu Balaguer y

Merino, don Joseph Balarí y Jovany, don Adolf Blanch, don Antoni de Bofarull, don Antoni Camps y Fabrés, don Damás Calvet, don Jaume Collell, don Joseph Coroleu, don Lluís Cutchet, don Tomás Forteza, don Angel Guimerá, don Teodor Llorente, don Francisco Maspons y Labrós, don Manel Milá y Fontanals, don Joan Montserrat y Archs, don Joseph Pella, don Joseph Puiggari, don Albert de Quintana, don Geroni Roselló, don Joaquim Rubió y Ors, don Gonzalo Serrallara, don Frederich Soler, don Francesch Ubach y Vinyeta, don Pau Valls, don Jacinto Verdaguer y don Gayetá Vidal de Valenciano.

A causa del molt temps que estigueren entretinguts en las oficinas del Govern civil los Esttuts pera que s' ha de regir la Academia, no ha pogut aquesta constituirse definitivament fins ara.

Molt nos plau que s' haja constituhit la tal Academia, y tan de bo que 'n pogám reportar d' ella y ben aviat resultats profitosos particularment pera la puresa del llenguatge catalá. Un dels primers treballs que deuria fer eixa corporació seria decidir algunas qüestions ortográficas, si no vol continuar mirantse com tots los escriptors catalans continuém fent en aquesta materia alló que s' en diu *tans caps tans barrets*, lo qual contribueix per cert á donar un carácter bastant discordant y fins poch formal á nostra literatura. Mes pera lograr tal resultat es necessari que la Academia imposi moralment una justa autoritat universalment reconeguda, y pera aixó 'ns sembla que hauria sigut convenient no excluhir de la llista de las notables y dignas personas que la constituheixen, moltes d' altres que figuran dignament en lo florit camp catalanista, no sols per sos lluminosos coneixements en la Gaya Ciencia sinó per l' ardor y constancia ab que per espay de molts anys han treballat pera la propagació de las lletres catalanas. D' aquesta manera es com se lograria que la *Academia Catalana* no fos una secció determinada del Catalanisme, contra quals fallos facil fora que 's revoltessin molts erudits escriptors, sinó una corporació complerta representant tot lo conjunt de las opinions literarias mes autorizadas en nostre renaixement, en qual cas los seus dictámens no podrian menos de ser acceptats per tots los catalanistas. Y son molts los que pensan com nosaltres en aquest punt.

—Acabém de rebre interessants noticias sobre la Santa Missió que, acaba d' efectuarse la present setmana en la vila de Santa Coloma de Farnés. Lo dia 18 arribaren á Sils los Reverents P. P. de la Congregació del Cor de Maria, Domingo Ramonet, Anton Bargués y Joaquim Pagés, fentlos hi coral y respectuosa rebuda una co-

misió de vehins de Santa Coloma. Arribant á la vila, devant la capella de S. Sebastiá s' agregaren á la professó que acompanyaba al Sant Cristo, en la que hi assistia tot lo Clero de la parróquia presidit per lo Reverent Sr. Rector, y seguian los Srs. Obrers, la Congregació dels Dolers, casi tots los Srs. perteneixents al Tribunal, y altrás personas notables de la població, formant un total de 60 personas ab atxa. En sent á la Iglesia parroquial, un dels pares exposá 'l objecte y l' ordre de la Missió, anunciant los exercicis que 's farien, y foren los següents: á tres quarts de cinch del matí se comensaba 'l primer ab l' exercici del Cristiá, Missa resada, ab explicació y plática que feya lo Reverent P. Pagés. Á tres quarts de set del vespre, Rosari, exercici del Cristiá, al qual seguia, un punt doctrinal explicantse los Sants Manaments per lo Reverent P. Bergués, acabant ab lo sermó que predicaba lo Reverent P. Ramonet. Á mes de aquestos actes que foren propis durant tot lo sant temps de Missió, á las onse del matí s' ensenyaba doctrina als noyets que encara no han combregat, y ab senzillas explicacions se procuraba instruhirlos en las obligaciones del Cristiá. Á la mateixa hora dedicaren tambe los P. P. per espay de cinch dias, uns exercicis ó conferencias pera edificació especial de la juventut, quals fruyts saludables se vejeren en la hermosa diada de Sant Narcís, en la solemne Comunió en la que exclusivament hi prengueren part los joves y las donsellas, arribant al número de uns cinch cents entre uns y altres. En lo mateix dia á las deu tingué lloch la solemne renovació dels vots fets en lo Batisme, fentse una explicació dels debers y caracter que s' imposan en aquest primer Sagrament. Lo dia de Tots Sants se celebrá la Comunió General, aparesquent ja ab tal motiu l' altar major bellament adornat. Se cantá un solemne ofici, y un dels pares feu una conmovedora plática. La Comunió fou eu extrem concorreguda, poguentse calcular que en ella hi prengueren part unas 700 personas, no baixant sens dupte de mil las que combregaren durant tot lo matí. Á la tarde se feu una solemníssima professó ab lo Santíssim Sagrament, ja pera cumplir lo Sant Jubileo com també pera donar un digne fi als exercicis de la Missió. Aquest fou sens dupte l' acte mes imponent, al qual hi assistiren mes de 1,200 personas. Se feren las corresponents estacions en la Iglesia de las Monjas, en los Dolers y en la Iglesia parroquial ahont terminá tan magnífich acte ab la Benedicció Papal y un tier-no despido que feu lo P. Ramonet. L' endemá

tingué lloch al matí una cerimonia de la presentació dels infánts oferintlos sas mares á la divina Verge y consagrantlos á son servey, acabant al vespre ab una funció religiosa ab motiu de la nova instalació de las *Hijas de Maria*. Un dels dias de la Missió se feu participants de la Sagrada Comunió als pobres presos, qual acte verament conmovedor, fou revestit de la major solemnitat, y dignament secundat per los Srs. que forman part del Tribunal. Los Reverents PP. Missionistas, quedaren contentíssims dels bons fruyts obtinguts en sa predicació, y donaren las gracias á tothom tan per la devota assistencia com per l' ordre que s' observá durant tots los actes de la Santa Missió. Vulla Deu conservar eixos preciosos fruyts de Gracia en la religiosa vila de Santa Coloma de Farnés.

—Nostre amich lo jove advocat D. Joaquim Mas y ministrat ha sigut nombrat escribá del Vendrell.

—La Societat económica gerundense de amichs de pais celebrará la solemne distribució de premis demá á las dos y mitja de la tarde en lo saló de actas del Institut, y que segons noticias será molt lluhida y concorreguda.

—Lo célebre orador de Ntra. Sra. de París R. P. Monsabré de la ordre de S. Domingo refugiat com tots ios seus jermans en Austria, ha rebut una respetuosa carta autógrafa de lo emperador Francesch Joseph, donantli las gracias per haber honrat son Imperi buscant en ell un refugi contra la persecució revolucionaria, y encarregantli que acudeixi á ell en qualsevol apuro en que 's trobin lo referit pare y també tots los seus germans. ¡Quína llissó pera 'ls enemichs de las Ordres religiosas! Tot un emperador que 's considera honrat en albergar en son territori, aquell sabi en lo qual los Pares de la Fransa no han sabut veurhi mes que un frare ignorant y fanatic, expulsantlo injustament de sa estimada pátria.

—Tots los periódichs s' ocupan de la visita del rey de Italia al Emperador de Austria, atribuintli molta importancia política, y 'ls católics creuhen veurhi un motiu de esperansa pera l' estat afflictu en que 's troba la Santa Sede. Nosaltres tenim poca confiansa en aqueixas visitas y per lo mateix creyém molt aventurat tot lo que 's diga relativament á aqueix punt.

—En l' hora qu' entra en premsa nostre número s' acaban de celebrar en Sant Feliu los funerals en bé de N' Alvares y 'ls heróichs defensors de nostra immortal Girona.

BUTLLETÍ RELIGIÓS.

QUARANTA HORAS: passan demá á la Iglesia de N. S. del Carme. Las horas d' exposició serán: al matí de 8 á 11 $\frac{1}{2}$ y á la tarde de las 4 $\frac{1}{4}$ á las 6 $\frac{3}{4}$.

Solució de la Xarada del número prop-pasat.
SO-TA-NA.

Girona: estampa de 'n Manel Llach.